

KOMENTÁŘ

3. 5. 2021

Průměrný věk a věková struktura obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2020

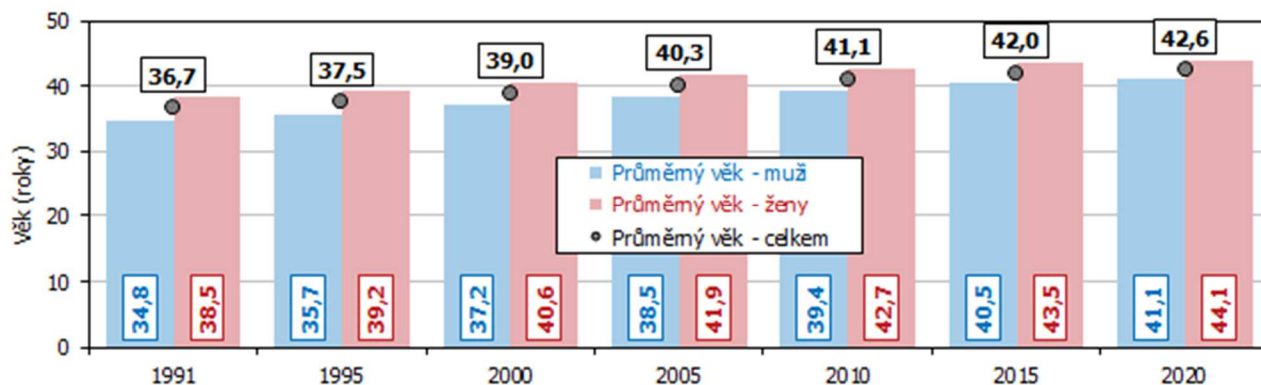
Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2020 dosáhl 42,6 roku a od roku 1991 vzrostl o 5,9 roku. Stárnutí obyvatelstva kraje se projevilo nepřetržitým růstem počtu a podílu obyvatelstva ve věku 65 a více let. Obyvatel této věkové kategorie bylo v kraji na konci roku 2020 téměř 242 tisíc, což byla pětina obyvatel kraje. Dětská složka tvořila 16,2 % obyvatel, její podíl se zvyšoval již dvanáctý rok.

V Jihomoravském kraji je 10 měst s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc, nejvíce obyvatel má Brno, kde žije téměř třetina obyvatel kraje. Tato města mají nejstarší obyvatelstvo společně s obyvateli 106 obcí, v nichž žije méně než 200 obyvatel. Zatímco ve městech s 10 až 50 tisíci obyvateli počet obyvatel v roce 2020 poklesl, v Brně se počet obyvatel zvýšil.

Věková struktura obyvatel

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2020 dosáhl 42,6 roku, ženám bylo v průměru 44,1 roku a mužům 41,1 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 (za 30 let) zvýšil o 5,9 roku, u mužů se zvýšil o 6,3 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,5 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém a Zlínském kraji (43,4 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,4 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má 5. nejnižší průměrný věk.

Graf 1 Průměrný věk obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1991 až 2020 (k 31. 12.)

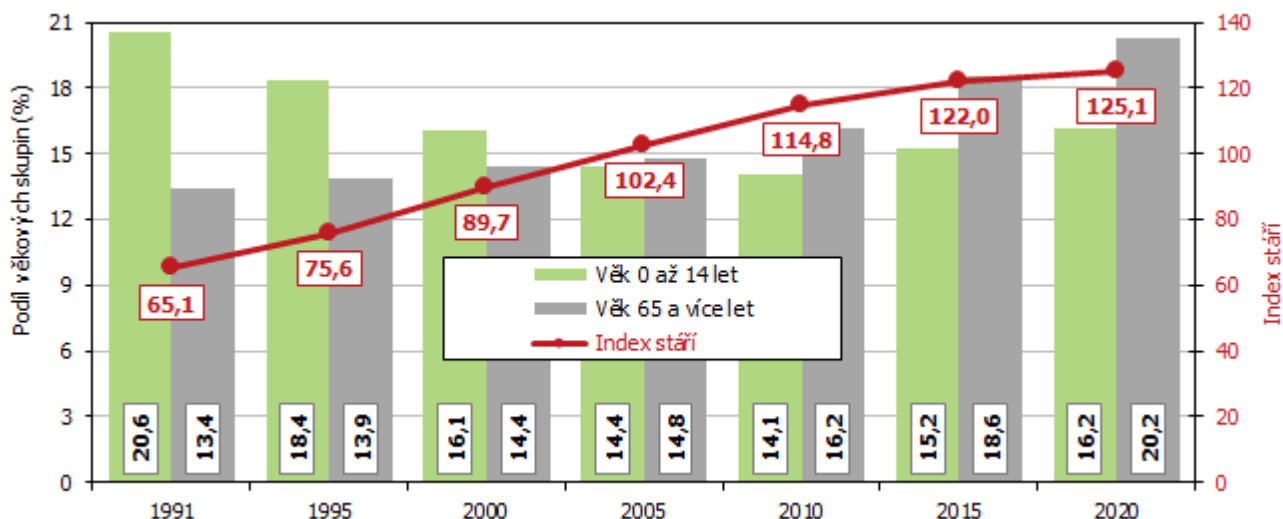


Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby **ve věku 15 až 64 let** (760,0 tisíc osob, tj. **63,6 % celku**), následuje skupina obyvatel **ve věku 65 a více let** (241,9 tisíc, tj. **20,2 %**), nejnižší podíl, a to **16,2 %**, tvoří **obyvatelé ve věku do 14 let** (193,4 tisíc osob). Proti roku 2019 vzrostl počet obyvatel kraje o 3 338. Počet osob ve věku 65 a více let se meziročně zvýšil o 3 277 osob, počet obyvatel v dětském věku vzrostl o 1 820 osob, poklesl pouze počet osob ve věku 15 až 64 let, a to o 1 759.

Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl osob v poproduktivním věku narůstá každoročně.

KOMENTÁŘ

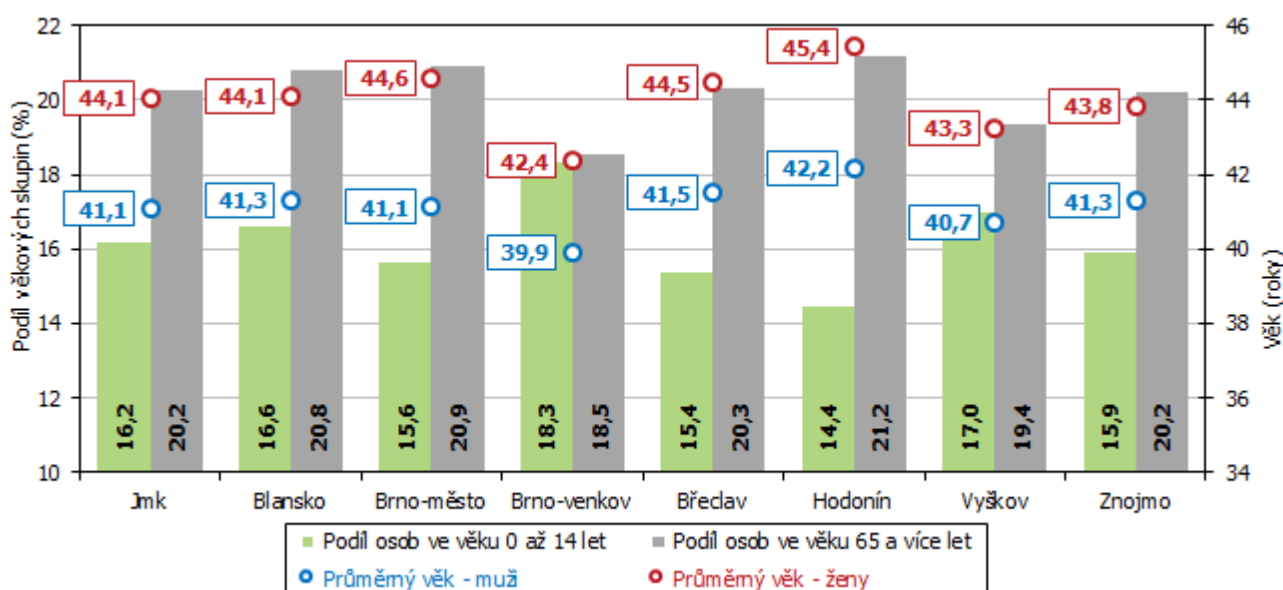
Graf 2 Věková struktura a index stáří obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1991 až 2020 (k 31. 12.)



Nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu byl zjištěn ve Středočeském kraji (17,8 %), nejvyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let byl v Královéhradeckém kraji (22,0 %).

Ze zastoupení věkových skupin obyvatel kraje je konstruován index stáří – v Jihomoravském kraji v roce 2020 udává, že na 100 osob ve věku 0 až 14 let připadlo 125,1 osob starších 65 let, v roce 1991 to bylo pouze 65,1 osob starších 65 let. Výše indexu stáří Jihomoravského kraje byla ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Zvyšování indexu stáří je výsledkem na jedné straně každoročního nárůstu podílu osob starších 65 let a na straně druhé nízkého podílu dětské složky (i přes navyšování podílu v posledních letech). Již výše zmíněný rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100.

Graf 3 Věková struktura a průměrný věk obyvatel v okresech Jihomoravského kraje k 31. 12. 2020



KOMENTÁŘ

V průměru **nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov**, nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (18,3 %) a nejnižší podíl osob ve věku 65 a více let (18,5 %) s sebou nese i nejnižší průměrný věk mužů (39,9 roku) i žen (42,4 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, zde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,4 %) a nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let (21,2 %) s sebou nese i nejvyšší průměrný věk mužů (42,2 roku) i žen (45,4 roku).

Co do počtu obyvatel jsou 3 nejmenší a 3 největší obce, stejně jako 3 věkově „nejstarší“ i 3 věkově „nejmladší“ obce Jihomoravského kraje uvedeny v tabulce 1.

Tab. 1 Obce s nejnižším a nejvyšším věkem a počtem obyvatel v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2020

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2020	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2020
Počet obyvatel	Ústup, Zblovce	BK, ZN	42	Brno	BM	382 405
	Lhota u Olešnice	BK	43	Znojmo	ZN	33 775
	Makov	BK	44	Břeclav	BV	24 554
Průměrný věk celkem	Říkonín	BO	35,1	Podhradí nad Dyjí	ZN	61,3
	Malešovice	BO	35,6	Louka	BK	53,7
	Krasová	BK	35,9	Zblovce	ZN	53,3
Průměrný věk mužů	Říkonín	BO	32,2	Podhradí nad Dyjí	ZN	58,7
	Kupařovice	BO	34,1	Zblovce	ZN	54,1
	Stošikovice na Louce	ZN	34,5	Střelice	ZN	51,9
Průměrný věk žen	Zhoř	BO	34,9	Podhradí nad Dyjí	ZN	63,8
	Malešovice	BO	35,3	Louka	BK	56,9
	Katov	BO	36,4	Nelepeč-Žernůvka	BO	56,1

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

Velikostní skupiny obcí

Na území Jihomoravského kraje bylo na konci roku 2020 celkem **50 měst, 39 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd**. K 31. 12. 2020 zde žilo **1 195 327 obyvatel**. V rozdělení **673 obcí do velikostních skupin** podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 106 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 189 obcí tvořilo 28,1 % celku, žilo zde však pouze 5,4 % z počtu obyvatel kraje. Zajímavé jsou právě obě krajní skupiny velikostního rozpětí obcí. V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

Společný velikostním skupinám nejmenších obcí a městům s více než 10 tisíci obyvateli byl **nejvyšší průměrný věk obyvatel - 44,0 roku v nejmenších obcích a 43,9 roku v okresních městech, resp. 43,6 roku ve městech s 10 až 20 tisíci obyvateli a 42,9 roku v Brně**. V obcích všech velikostních skupin byl zaznamenán přirozený úbytek obyvatel, výjimkou byly obce s 1 až 2 tisíci obyvateli. Právě v obcích této velikostní skupiny byl vykázán přírůstek obyvatel přirozenou cestou i přírůstek obyvatel migrací. Naproti tomu pouze v okresních městech, tedy v obcích s 20 až 50 tisíci obyvateli, se snížil počet obyvatel oběma způsoby.

KOMENTÁŘ

Tab. 2 Vybrané údaje za velikostní skupiny obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2020

Ukazatel	Jednotka	Obce celkem	v tom obce s počtem obyvatel								
			do 199	200 - - 499	500 - - 999	1 000 - - 1 999	2 000 - - 4 999	5 000 - - 9 999	10 000 - - 19 999	20 000 - - 49 999	50 000 a více
Počet obcí		673	106	189	180	110	62	15	4	5	1
podíl z celku	%	100,0	15,8	28,1	26,7	16,3	9,2	2,2	0,6	0,7	0,1
Počet obyvatel	osoby	1 195 327	13 241	64 620	131 762	150 698	183 472	100 774	44 659	123 696	382 405
podíl z celku	%	100,0	1,1	5,4	11,0	12,6	15,3	8,4	3,7	10,3	32,0
Průměrný věk	roky	42,6	44,0	42,0	41,9	41,5	42,4	42,4	43,6	43,9	42,9
muži	roky	41,1	42,9	40,9	40,8	40,3	41,0	41,0	41,9	42,0	41,1
ženy	roky	44,1	45,3	43,1	43,0	42,6	43,9	43,8	45,2	45,6	44,6
Na 1 000 obyvatel											
živě narození	‰	10,8	9,0	11,4	10,5	10,7	10,0	10,9	9,0	9,5	11,8
zemřelí	‰	11,7	14,4	12,2	11,5	10,1	11,4	11,6	13,2	12,2	12,2
přirozený přírůstek	‰	-1,0	-5,4	-0,8	-0,9	0,7	-1,4	-0,7	-4,3	-2,8	-0,4
migrační přírůstek	‰	3,8	3,9	7,6	6,4	6,4	2,8	5,9	2,3	-2,2	3,2
celkový přírůstek	‰	2,8	-1,4	6,9	5,4	7,1	1,4	5,2	-2,0	-5,0	2,8

Jako doplnění je možno také uvést několik údajů vyplývajících ze zdrojových souborů (bez VÚ Březina) - ve 43 obcích kraje se v roce 2020 nikdo nenarodil; ve 28 obcích nikdo nezemřel (ve 14 obcích se nikdo nenarodil, ani nikdo nezemřel); z 16 obcí se nikdo nevystěhoval; do 21 obcí v kraji se nikdo nepřistěhoval (z 5 obcí se nikdo nevystěhoval, ani se do nich nepřistěhoval; ve 41 obcích kraje se počet obyvatel meziročně nezměnil; v 371 obcích se zvýšil a v 260 obcích se počet obyvatel proti konci roku 2020 snížil.

Podrobné údaje o věkovém složení a pohybu obyvatelstva v obcích Jihomoravského kraje budou obsahem e-publikace „Věkové složení a pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji v roce 2020“, která vyjde 28. 5. 2021.

Kontakt:

Ing. Karel Adam
Krajská správa ČSÚ v Brně
e-mail: karel.adam@czso.cz
tel.: 542 528 172